

Virtuálny hrob

Dušíčkový čas ako vyšíť. Smoklí, mrholí, mrholí aj lístie zo stromov a my sa trúsime po cintorínoch. Horia sviečky. Vlastne, kahanec. Najmä poľskej proveniencie. Pred sviatkami si viacerí Slováci, ako to už býva zvykom, odskočili do Poľska na nákupy. Kahanec sú tam väčšie, lacnejšie, niektoré horia dokonca tri dni alebo takmer týždeň, majú aj na baterky, ktoré svietia do úplného vyčerpania, niektoré blikajú ako majáky, nosia sa kríže, srdcia, slzy, lampáše... Lacnejšie sú aj umelé kvety a umelá čečina. Kdeže sú tie časy, keď sme na cintorín nosievali sviečky, odpaľovali ich od tých, ktoré zahmlievavo svietili či prskali na susedných hroboch, nahnevali ich odspodu, aby pekne stáli a horeli, ako sa patrí. Z malých umelohmotných kahančekov sme si do dlaní vylievali roztopený vosk a robili z neho horúce guľôčky, modelovali panákov a špinili si kabáty. Dnešné deti sme o túto radosť pripravili. Neodvedia sa, že taký vosk sa dá zo sukne či sviatočného dušíčkového kabáta vyžehliť cez pijak žehličkou. Ale ideme na cintorín a všelikoho stretieme. O chvíľu sa možno zmení aj to. Pomaly sa vraj rozmáha aj akási digitalizácia cintorínov. Uložíte svojho drahého v urne na cintorín, namiesto okázalého pomníka nacapíte odkaz na internetovú stránku a tam sa s ním stretnete ako naživo! Záujem o internetové pomníky rastie. Dokonca aj medzi živými a ťažko chorými. Zanecháte tam svojim príbuzným odkaz, vyberiete nejaké pekné fotografie a oni vám tam potom po smrti môžu nechať nejaké pekné odkazy. Vaši blízki sa potom nebudú musieť tmoľiť po tme v sychravom počasí po

cintoríne, nebudú sa musieť trepať po kahanec či umelé chryzantémy pred Dušíčkami do Poľska, navštívia váš virtuálny hrob. Keď si predstavím, ako sa čoraz častejšie stretávame na facebookoch, twitteroch a iných internetových stránkach, ako si mailujeme, skypujeme, esemeskujeme či mobilujeme, bez toho, aby sme sa stretli a pohovárili so všetkým, čo k tomu patrí, neprekvapuje ma rastúci záujem o digitálne hroby. Z domu nakúpime, navštívime svojho príbuzného na cintoríne, pri kompjútri sa za neho dokonca môžeme pomodliť, ak budeme mať šťastie, možno pri takomto „hrobe“ stretieme niekoho známeho a začetujeme si, ako by sme sa stretli, a nedostaneme chrípku. Keď sa nám to takto pekne na tom internete rozbieha, o chvíľu možno nebudeme musieť z domu vychádzať. Budeme pracovať pri počítači doma. Objednáme si nákup, „pokecáme“ so susedmi, medzitým si niečo uvaríme alebo objednáme cez telefón, na počítači si pozrieme film, virtuálne navštívime blízkych, pozrieme sa po svete. Pre nás, čo chodíme do kostola, časom vzniknú virtuálne kostoly. Už teraz si v pohodlí domova môžeme každú nedeľu vypočuť kázeň. Naozajstný život si pozrieme v telke. Od rána do večera reality šou. Farma, pláž, predavačka, live operácie, live nevery, live pôrody, live smrť a po smrti digitálny život. Časom budeme takí zruční, že si internetovú stránku - hrob - „vytopenie“ sami. A možno to tak bude lepšie, možno prestaneme nivočiť krajinu okolo seba. Vychádzať budeme, iba keď pôjdeme vysypať odpad alebo k psychiatrovi.

Veronika Šikulová, Pravda 05/11/2012

Pamätná tabuľa

venovaná Bernolákovi

Tento rok vyhlásilo UNESCO za rok Antona Bernoláka. Na jazykovedca a prvého kodifikátora slovenčiny nezabúda ani naše mesto. Na budove fary v Devíne je od nedele pamätná tabuľa venovaná tejto osobnosti.

Umiestnenie tabule na budove fary v Devíne nie je náhodné. Práve tu Anton Bernolák ako tretiak, študent teológie, dopísal a vydal svoje dielo Nova bibliotheca theologica selecta, teda Nová vybraná bohoslovecká knižnica. Na svoju dobu to bolo mimoriadne dielo, pretože išlo o takmer tristostranový súpis vtedajšej teologickej literatúry.

Mons. Marián Gavenda, farár Devín: „Aký už vtedy mal rozhl'ad, že pre svojich kolegov seminaristov a študentov teológie spracoval vtedy dostupnú kvalitnú teologickú literatúru, vytriedil ju a spravil vlastne takúto ponuku. No, je tu nastavená latka aj pre nás.“

Redaktorka: „Slávnosť v Devíne bola súčasťou Dní Antona Bernoláka, v rámci ktorých sa od začiatku októbra uskutočnili aj ďalšie podujatia, okrem iných výstava v Primaciálnom paláci, či odhalenie jeho busty v Martine.“

Marián Tkáč, predseda Matice slovenskej: „Keď nebudeme poznať naše korene, tak budeme strom bez koreňov, a ten sa vyvráti. Jednoducho ak chceme kráčať do budúcnosti a chceme prežívať prítomnosť takú plnú, by som povedal, hodnôt, ktoré boli, naši predchodcovia uznávali, tak musíme si ich pripomínať.“

Redaktorka: „Odkaz Antona Bernoláka si budeme pripomínať aj na budúci rok, pretože v januári uplynie presne dvesto rokov od jeho smrti.“ TV Bratislava, 05/11/2012

Hrozba zatvorenia Baziliky Svätého hrobu

Jeruzalemskej Bazilike Svätého hrobu hrozí, že bude musieť uzavrieť svoje brány pre turistov. Dôvodom je spor ohľadne nezaplatených účtov za vodu, pre ktorý už miestnej gréckej pravoslávnej cirkvi zablokovali účty. Tá teraz nemôže vyplácať mzdy stovkám svojich kňazov, mníchov a učiteľov

a pohrozila preto, že chrám na protest uzavrie. Pre kresťanov najposvätejšiu pamiatku v Jeruzaleme spoločne spravuje trio cirkví - okrem pravoslávnych Grékov aj Arméni a katolíci. O všetkom vrátane otváracích hodín až po objednávanie upratovacích služieb rozhodujú konsenzom, admi-

nistratívne záležitosti však majú na starosti práve grécki pravoslávni duchovní. Účet sa už vyšplhal až na niekoľko miliónov eur. Bazilika Svätého hrobu podľa kresťanskej viery leží priamo na mieste, kde ukrižovali Ježiša Krista. Ročne ju navštívia milióny turistov. JÁN FELIX, Šport 05/11/2012

Spomíname

Slovensko stíchlo. Dnes na pamiatku zosnulých spomíname na tých, s ktorými sa už na tomto svete nestretieme. Každý z nás má určite v srdci uložených ľudí, ktorých pamiatku si dnes utčil aspoň myšlienkou.

Do večnosti ale tento rok odišli aj mnohé známe tváre, ľudia, ktorí sa zapísali aj do dejín filmu, divadla, či hudby. Kedy inokedy je čas spomenúť si aj na nich, ak nie práve dnes?

Hneď začiatkom mája sa objavila čierna zástava na budove biskupského úradu v Spišskej Kapitule. Po ťažkej chorobe zomrel emeritný biskup monsignor František Tondra.

(Začiatok archívneho záznamu, 3. 5. 2012)

Anton Tyrol, generálny vikár Spišskej diecézy: „Modlím sa za kňazov a za celú diecézu - toto boli prakticky posledné slová.“

(Koniec archívneho záznamu)

Redaktorka: „Zakrátko na to šokovala aj smrť speváčky z kapely Noise-cut Bety Majernikovej, ktorá zahynula v aute. Zomrela ako 33 ročná. Okrem pekného hlasu mala aj šikovné ruky. To, čo vedela, si ale nenechala iba pre seba, učila aj na vysokej škole. Rovnako mladý zahynul aj kickboxer a neskôr tréner našej reprezentácie Ladislav Tóth. Doky, ako mu hovorili známami, ktorý bol dvojnásobným majstrom sveta, sa ale bohužiaľ nedokázal ubrániť útoku troch mužov na diskotéke.“

Peter Onuščák, prezident Slovenského zväzu kickboxu: „Mal veľké plány, veľké plány aj ako reprezentatívny tréner, kde sa chcel sústrediť na prácu s mládežou.“

Redaktorka: „Ďalší veľký človek, fotograf Karol Kállay odišiel v auguste.“

(Začiatok archívneho záznamu, 10. 8. 2012)

Tibor Huszár, fotograf: „Od sedemdesiatych rokov bol mojim vzorom, ukázal mi smer, cesty, ktorými mám ísť.“

(Koniec archívneho záznamu)

Redaktorka: „Posledné z bohom sme dali aj hercovi Radkovi Brzobohatému, rodákovi z Vrútok, ktorý si dokázal podmaniť divadelné dosky a exceloval aj na filmovom plátne. Do hereckého neba odišli aj Dušan Lenci a Elo Romančík.“

Silvia Krpelanová
Markíza, 02/11/2012

Historické hrobky zakryla križovatka

Z Ondrejského cintorína mal byť park. Za socializmu nazvali zmenšenie cintorína rekonštrukciou

Niekdajšie bratislavské cintoríny ustúpili výstavbe. Jeden bo Ina Račianskom mýte, druhý pod zimným štadiónom.

Zapnúť čelovku, zažať kahance aj lampáš. Svietiť je povinné, dáva pokyny sprievodca. Asi štyridsiat ľudí ho nasleduje, vykročia do tmy. Po niekoľkých metroch zastavujú na osvetlenejšom mieste. Atmosféru dotvára plápolajúce svetlo kahančov, no aj svetlo a spev z priľahlého gréckokatolíckeho Chrámu Povýšenia vznešeného a životodarného kríža. Sprevdázať tmou sa rozhodol Ivor Švihran, ktorý spolu s autorkou mapy kultových miest Pavlínou Morháčovou organizujú vlastivedné prechádzky po Bratislave. Na dušičkovú sobotu sa zámerne vydali na jeden z najstarších bratislavských cintorínov a zámerne potme. Práve vďaka nej dostáva spoznávanie Ondrejského cintorína, ktorý v Bratislave založili ešte v roku 1787, iný rozmer. Doplnia ho aj dušičkovské svetlo a pokoj.

Cintorín parkom

Neosvetlený historický cintorín na Ulici 29. augusta v bratislavskom Starom Meste patril pôvodnej k mestskej Farnosti svätého Martina, približuje dejiny cintorína Švihran. Vznikol namiesto pôvodného, no vtedy už preplneného Cintorína svätého Ondreja. Šľachtici, obchodníci, známimi mešťania a osobnosti, tí všetci na ňom počas stáročí hľadali svoj pokoj. Zmenila to paradoxne rekonštrukcia, tak aspoň v 70. rokoch 20. storočia nazývali úpravu a zmenšenie plochy historického cintorína. Hrobky museli ustúpiť výstavbe Karadžičovej ulice neďaleko autobusovej stanice. Viaceré s nemeckými a maďarskými nápismi či hrobky bohatých rodov v čase normalizácie zmizli. „Pôvodne pokračoval cintorín asi 15 metrov ďalej,“ hovorí Švihran pri nedobrovoľne presunutej hrobke známeho vinára a hoteliera Jakuba Palugyaia v dnešnom rohu cintorína. Zvyšky tiel pre dopravnú stavbu v 70. rokoch na cintoríne exhumovali, niektoré presťahovali do urnového hája v krematóriu, niektoré sa stratili. Švihran hovorí, že veľkolepý plán s cintorí-

nom šiel ešte ďalej. „Cintorín sa mal zmeniť na park, bola to súčasť väčšieho urbanistického konceptu v 70. rokoch, počítal s megalomanskou stavbou veľkých vládnych budov od stanice až po nábrežie, súčasťou mali byť aj parky, Ondrejský cintorín stál v ceste.“

Robinsonov príbuzný

Pravidelne sa na Ondrejskom cintoríne pochovávalo ešte v 50. rokoch 20. storočia, dnes tam pribúdajú len hrobky významných osobností. Zastavujeme sa pri hrobe najznámejšieho chlapca z Dunajskej, herca, spisovateľa a komika Júliusa Satinského. Neďaleko odpočíva Ignác Lamár, legendárny bratislavský Schöner Náci. Aj ten sa po smrti sťahoval, z rodných Lehnic ho previezli na Ondrejský cintorín v roku 2007. Pri náhrobku s plachetnicou, kde od roku 1790 odpočíva Karol Jetting, bratislavský Robinson, v tme stretávame režiséra a scenáristu Martina Šulíka s priateľmi. Hovorí, že sviečku sem chodia zapalovať pravidelne, žartom dodáva, že Robinson bol jeho rodina.

Ústup. Sťahujeme!

Počas tmavej prechádzky niekoľkohektárovým cintorínom zisťujeme, že sa nestahovali len náhrobky, ale napríklad aj pohrebná kaplnka, ktorá dnes stojí neďaleko gréckokatolíckeho kostola. Švihran prezrádza, že pôvodne stála na cintoríne zo strany Mlynských nív. „Rekonštrukciou“ cintorína ustúpil neskôr aj pôvodný barokový vstupný portál cintorína. Ústup cintorínov nie je v Bratislave ničím výnimočným. Výstavba ciest a sídliska prekryla niekdajší cintorín na Račianskom mýte, na mieste pohrebiska, kde kedysi pochovávali najmä žobrákov a zločincov, zasa postavili športoviská, dnes tam stojí zimný štadión aj hotel podnikateľa Juraja Širokého.

Plán zostal na papieri

Ondrejský cintorín výstavba úplne nezničila, plán s parkom ostal len na papieri. Hoci sa tu už pochováva dnes len výnimočne, na Dušičky cintorín žiari. Pri hrobe sa rozlúčime ešte so sochárom Aloisom Rigelem, autorom viacerých pomníkov na cintoríne i s hercom a hudobným skladateľom Jánom Melkovičom. Za sebou nechávame svetlá ako spomienky. Lucia Tkáčiková, SME 05/11/2012

Pod námestím sa skrýval cintorín

Zvolen odhalil kus svojej dávnej minulosti priamo na historickom námestí. V okolí Kostola svätej Alžbety archeológovia objavili stredoveký cintorín, zvyšky starobylej kaplnky, radnice i nemocnice. Ich pozostatky, po stáročia ukryté pod zemou, sa odteraz stanú súčasťou historického centra mesta. Areál s pozostatkami stavieb v okolí kostola sprístupnili verejnosti deň pred Sviatkom všetkých svätých. V starobyľom cintoríne odkryli zhruba dvesto hrobov, z ktorých najstaršie pochádzali z 13. storočia. Okrem šperkov, ozdôb či mincí z 15. až 19. storočia našli aj vzácne dobové vápenné pece, ktoré pravdepodobne súvisia s výstavbou kostola alebo s jeho prestavbou v 14. až 15. storočí. Kostrové nálezy nanovo uložili do zeme počas ekumenického obradu, ostatné vystavia v múzeu a pozostatky voľakedajších stavieb zstanú na povrchu natrvalo sprístupnené verejnosti. „Historické stavby, ktoré kedysi doslova zmizli zo zemského povrchu, sa nám podarilo z archívnych zmienok premeniť na reálne dôkazy. Zvolenčania o nich ani len netušili, teraz si aspoň v náznakoch môžu pozrieť, ako to tu vyzeralo pred stovkami rokov,“ povedal vedúci zvolenského archeologického pracoviska Ján Beljak. Areálu s vyznačenými pôdorysmi pôvodných objektov dominuje jednoduchá drevená stavba, ktorá kopíruje vzhľad bývalej kaplnky zo 14. storočia. K jej pôvodným základom vedú schody do podzemia. Celkovú atmosféru dotvára osvetlenie, zeleň a lavičky. Výsledky archeologického výskumu a popis historických stavieb približujú informačné tabule v slovenskom a anglickom jazyku. „Snažíme sa zachovať to, čo nám dala história a aj takto zatriktívniť námestie nielen pre Zvolenčanov, ale aj pre návštevníkov nášho mesta,“ povedal zvolenský primátor Miroslav Kusein. Archeológovia skúmali okolie kostola, ktorého korene siahajú do polovice 13. storočia, vyše desať rokov. Beljak priznáva, že vedeli, čo tu môžu nájsť, no núdza nebola ani o prekvapenia. „Radnica bola jasná, špitálsky komplex a cintorín sa síce spomínajú v historických dokumentoch, no nebolo známe, kde

pokračovanie na str. 4

Keď hovoria mŕtvi

Intímna blízkosť smrti sa nám zdá nezdravá. Ale je možné, že kedysi bola zdravšia ako dnes. Kedysi dávno sme si pripomínali mŕtvych, nosili sme im jedlo, aby sa nasýtili, a svetlo, aby trafili domov. Dnes sa Halloween dostal ďaleko od svojich pohanských i kresťanských koreňov a duchovia, ktorých si pripomíname, už dávno nie sú duchovia našich mŕtvych.

Tanec nad hrobom

Počas posledného storočia, čo Európania a Severoameričania vytesnili smrť a umieranie zo svojich každodenných životov, sa veľa zmenilo. Na smrť sa pozeráme inde. V televízii sledujeme filmy o masových vrahoch a mnoho scén sa odohráva na patológii, skutočných umierajúcich však nevidáme, pretože sú skrytí za múrmi nemocníc. Ako napísal pred štvrtstoročím vo svojej knihe *Zakázaná zóna* Michael Lesy: výsledkom je, že keď prídeme do styku so smrťou, „vyznie to ako potlesk v prázdnej sále“. Ale nebolo to tak vždy. Na smrť ľudia čakali doma s rodinou a priateľmi. Úlohou miestnych žien potom bolo umyť a obliecť telo. Pozostalí niekedy trávili noc v tej istej miestnosti ako mŕtvy, pretože nemohli ísť nikam inam. V stredoveku bol cintorín nielen miestom pokoja, ale po hroboch sa aj chodilo, jedlo, pilo a niekedy aj tancovalo. Už prvé kresťanské kostoly sa stavali nad hrobmi mučeníkov, ktorých pozostatky začali ľudia uctievať. Napríklad jeden list z roku 156 opisuje kosti svätého Polykarpa ako „hodnotnejšie ako drahé kamene a krajšie ako výrobky zlatníkov“.

Sekulárni svätci

Uctievanie ostatkov cirkevných svätcov je dostatočne známe, ale táto tradícia sa preniesla aj na sekulárnych svätcov, ako boli Galilei či Descartes, ktorých kosti sa stali symbolom ich génia. Keď bol Galilei v roku 1737 vo Florencii exhumovaný, aby ho preniesli do dôstojnejšieho hrobu, z jeho kostry bolo odobratých niekoľko prstov, zub a stavec, aby slúžili ako relikvie. Aj keď v roku 1666 exhumovali vo Švédsku Descartesa, aby ho mohli pochovať v rodnom Francúzsku,

stráž ukradla jeho lebku a francúzsky veľvyslanec potiahol jeho pravý ukazovák. Počas Francúzskej revolúcie z niektorých Descartesových kostí vyrobili prstene, ktoré rozdali „priateľom dobrej filozofie“. Myšlienka výroby šperkov z mŕtvych tiel sa nezdaľa čudná ani vo viktoriánskych časoch. Vtedajší ľudia nosili prstene, medailóny a iné ozdoby, kde mali ukryté vlasy svojich milovaných mŕtvych. V čase romantizmu to bola vážna vec. Spisovateľka Mary Shelley zašla tak ďaleko, že si nechala spopolnené srdce svojho manžela Percyho Shelleyho, až kým nezomrela. Podobné prípady neboli zriedkavé. Voltairovo srdce je stále v parížskej Národnej knižnici a Chopinovo je zaliate v alkohole vo varšavskom Kostole svätého srdca.

Knihy a hospice

Dnes to pôsobí strašidelne a takáto intímna blízkosť smrti sa nám zdá nezdravá. Ale je možné, že niekdajší vzťah k smrti bol zdravší ako ten, čo máme dnes. Napríklad aj preto, že keď sa s ňou stretne, nie sme na ňu pripravení. Ale hoci je smrť stále mimo, začíname jej byť prístupnejší. Od polovice 50. rokov začalo vychádzať rastúce množstvo vedeckej literatúry o smrti, umieraní a smútku. Knihy ako bestseller Mary Roachovej *Ako žijú nebožtíci* či seriály, ktoré sa zaoberajú telami mŕtvych – sa stávajú čoraz populárnejšími. No a napokon, hospicové hnutie čiastočne vyťahlo smrť späť z oblasti medicíny na denné svetlo: doma, v okruhu svojich blízkych dnes zomiera viac Američanov ako v minulosti. Kým v roku 1989 tak zomieral len každý ôsmy Američan nad 85 rokov, dnes je to každý piaty. Stretnúť sa so smrťou nie je nikdy ľahké, ale možno tohto roku, pri pohľade na deti zo susedstva, poobliekané v strašidelných kostýmoch, stojí za to vrátiť sa ku koreňom Halloweenu a zamyslieť sa nad tými, ktorí tu boli pred nami. Ako už vedeli naši predkovia, je možné, že pripomienka smrti dodá nášmu životu zmysel.

The New York Times Syndicate
SME 03/11/2012

Vatikán: Súd o úniku dôverných dokumentov

Vo Vatikáne sa dnes súd opäť začal zaoberať aférou úniku dôverných dokumentov, takzvanou kauzou Vatileaks. Tribunál bude skúmať, akú úlohu mal v celom prípade počítačový expert. Toho obžaloba považuje za spolupáchatel'a krádeží, za ktoré bol v októbri na rok a pol odsúdený pápežov komorník. Slovo má Anna Šipošová, redaktorka: „Claudia Sciarpettitiho zatkli tento rok v máji len dva dni po tom, čo vo vatikánskej cele skončila hlavná postava celého škandálu, komorník Gabriele. Našli sa u neho totiž písomnosti, ktoré ho s únikom dokumentov spájajú. Vyšetrovatelia však už od začiatku naznačujú, že úloha počítačového experta v prípade bola skôr marginálna, preto podľa pozorovateľov zo súdu odíde maximálne s trestom jedného roka. Pravdepodobnejší je však podstatne kratší trest, či dokonca len pokuta. Pápež v tejto súvislosti pripomenul, že každý potrebuje lásku, aj tí, čo si ju nezaslúžia.“

Vatikán: Ďalší súd v kauze „Vatileaks“?

Aféra s krádežou dôverných dokumentov z Vatikánu je znovu pred súdom. Tentoraz sa na lavici obžalovaných ocitol počítačový expert Claudio Sciarpettiti. Podľa obžaloby pomáhal pápežovmu komorníkovi Paolovi Gabrielovi, ktorý tajné dokumenty ukradol a odovzdal médiám. Koncom októbra ho odsúdili na osemnásť mesiacov väzenia.

Počítačového experta Claudia Sciarpettitiho zatkli v máji, keď polícia u neho našla listiny, ktoré súvisia s krádežou vatikánskych dokumentov.

Philip Pullella, vatikánsky spravodajca: „Sciarpettitiho obvinili, že pomáhal pápežovmu komorníkovi pri krádeži dokumentov. Celá situácia je však neprehľadná, pretože na jeho stole sa našla akási obálka s materiálmi adresovanými pre Paola Gabrieleho.“

Pavel Achs, redaktor: „Podľa vyšetrovateľov počítačový expert nehrá v celej kauze veľkú úlohu. To sa snažil na súde dokázať aj jeho

Pápež Benedikt XVI.: „Ak Božia láska zapustí v človeku hlboké korene, je schopný milovať aj tých, ktorí si to nezaslúžia, tak ako to robí Boh. Otec a matka tiež nemilujú svoje deti, len keď si to zaslúžia, ale vždy, aj keď robia chyby. Od Boha sa učíme byť vždy na strane dobra a nikdy nie zla.“

Anna Šipošová, redaktorka: „Aféra Vatileaks je pre Vatikán mimoriadne neprijemná. Dokumenty, ktoré Gabriele z pápežovej rezidencie ukradol, totiž vypovedajú napríklad o ostrých osobných sporoch niektorých cirkevných hodnostárov, ale aj o nevyberaných spôsoboch boja o moc a postup v rímskokatolíckej hierarchii. Odborníci na dianie vo Vatikáne špekulujú, že komorník mohol byť iba pešiakom vo vyššej hre. Napríklad denník La Repubblica napísal, že do celej veci sú zapojení aj vysokí predstavitelia cirkvi, ktorí sa v pápežovom záujme snažia upozorniť na nekalé praktiky.“

Rádio Slovensko, 05/11/2012

dokončenie zo str. 3

sa presne nachádzajú a ako vôbec vyzerali. Prekvapením určite bola cinctorínska ohrada z 15. storočia oddeľujúca cirkevný svet od svetského, o ktorej sa vôbec nevedelo,“ dodal. Úprava blízkeho okolia rímskokatolíckeho kostola s prezentáciou archeologických objavov je súčasťou rozsiahlejšieho projektu Zlepšujeme život Zvolenčanov. Mesto naň celkovo získalo bezmála 1,1 milióna eur z eurofondov, z vlastných zdrojov investovalo 270-tisíc eur. Archeológovia však s výskumom v centre mesta ešte neskončili. V parku v blízkosti kostola, ktorý má prejsť obnovou, by sa totiž mali nachádzať pozostatky starobylej školy.

Dagmar Teliščáková
Pravda 03/11/2012

Predsedom KBS zostáva Stanislav Zvolenský

Predsedom Konferencie biskupov Slovenska zostáva Stanislav Zvolenský. Zmena nenastala ani na poste podpredsedu konferencie, naďalej ním zostáva nitriansky biskup Viliam Judák. 73. plenárne zasadnutie biskupskej konferencie sa konalo na Donovaloch, rozhodnutie v tajnom hlasovaní prijalo pätnásť biskupov a jeden diecézny administrátor. STV 2, 07/11/2012

Názvy nových ulíc v Trnave

Trnava bude mať ulice pomenované po biskupovi, hercovi, lekárovi, či 2 Osvienčimských utečencoch. Mestské zastupiteľstvo má na decembrovom rokovaní určiť názvy 8 nových ulíc, ktoré vznikli výstavbou rodinných domov popri ceste do Kamenného mlyna. V pomenovaniach ulíc sa počíta napríklad s hercom Martinom Gregorom, biskupom Júliusom Gábrišom, či Rudolfom Vrbom a Alfrédom Wetzlerom, ktorí po úteku z koncentračného tábora Osvienčim informovali svet o tom, čo sa tam deje.

Rádio Regina BA, 06/11/2012

STV 1, 05/11/2012

Liberáli kolegov nezlomili

Legislatíva pre gayov a lesby sa nakoniec meniť nebude. Poslanci dnes podľa očakávaní zmietli zo stola návrh Sulíkových liberálov, ktorí by sčasti zrovnoprávnili tieto partnerstvá s heterosexuálnymi zväzkami.

Nakrútené 30. 10. 2012

Martin Poliačik (SaS): „Ak by Ježiš Kristus sedel v tejto sále, pri tomto zákone by hlasoval za.“

Béla Bugár (Most-Híd): „Keby tu sedel pán Ježiš Kristus, viete čo by urobil? Zobral by bič.“

Alojz Hlina (nezávislý): „To sú hlúposti kaviarenskeho povalača.“

Igor Matovič (OĽaNO): „Láskavo si neobtieraj svoju nevymáchanú liberálnu hubu o Ježiša.“

Lucia Nicholsonová (SaS): „Ak by som mala vychádzať z takej jednej premisy, ktorú som zopárkrát počula, tak by som povedala, že táto sála je plná latentných homosexuálov.“

Reportérka: „To bol krátky prehľad minulotýždňovej diskusie poslancov k registrovaným partnerstvám. Utorkové hlasovanie preto nijako neprekvapilo. Sulíkovci stiahli na svoju stranu iba 14 opozičných poslancov. Smeráci neprevapili a registrované partnerstvá podľa očakávaní nepodporili.“

Lucia Nicholsonová (SaS), poslankyňa NR SR: „To ukazuje na to, že 95% zloženia nášho parlamentu sú spiatočníci, ktorí ja len strašne dúfam, že nereprezentujú úplne to, čo je za bránami parlamentu, teda slovenskú pospolitú spoločnosť.“

Anton Martvoň (Smer-SD), poslanec NR SR: „Ešte nedozrel čas otvárať túto tému. Sú rôzne iné problémy, ktoré musí slovenská ... v prvom momente riešiť.“

Reportérka: „A kým zástancovia registrovaných partnerstiev kritizujú poslancov za ich zaostalosť.“

Romana Schlesinger, aktivistka za práva LGBT: „Nikto nemá právo súdiť, hodnotiť alebo niekomu hovoriť čo pre neho znamená rodina a čo rodina môže byť a čo rodina byť nemôže.“

Reportérka: „Ich odporcovia chcú počuť z pléna hlasnejšie nie.“

Patrik Daniška, Inštitút pre ľudské práva a rodinnú politiku: „By bolo veľmi dôležité, aby Národná rada prijala ústavný zákon, ktorým by zadefinovala manželstvo ako zväzok muža a ženy.“ **Anna Tkáčová, TA3, 06/11/2012**

Na registrované partnerstvá ešte parlament nedozrel

Politici podľa očakávania nechali aj včera zatvorené dvere zavedeniu registrovaných partnerstiev osôb rovnakého pohlavia. Zámer liberálnej SaS nenašiel širšiu podporu naprieč parlamentom. Mnohí poslanci videli v zákone obavu z ohrozenia tradičnej rodiny, vládni politici zo Smeru okrem obáv pred reakciami vlastných voličov pozornosť upriamujú na ekonomické témy, ktoré označujú za naliehavšie. Za desať rokov tak v slovenskej politike nedošlo k významnejšiemu posunu vo vnímaní problémov sexuálnych menších. Počas prvej vlády Mikuláša Dzurindu sa poslanec SDE Milan Ištván tiež neúspešne pokúsil takýto zákon presadiť. „Myslím si, že sme neurobili chybu. Nie je to naša prioritná agenda,“ povedal Pravde po hlasovaní šéf poradcov premiéra, poslanec Smeru Vladimír Faič. Na adresu SaS poznamenal, že Smer nebude podporovať návrhy tých, ktorí „vec neriešia, keď sú vo vláde a keď sú v opozícii, robia veľké ramená“. V Smere niektorí najmä mladší poslanci zákon úplne neodmietali. Poslanec Anton Martvoň však tvrdí, že aj keby malo ísť o tému blízku sociálnej demokracii, treba prihliadať na špecifiká štátu. Podľa neho je otázne riešiť tému, s ktorou nie je verejná mienka uzrozmenná. „Trebá si postaviť otázku, akou cestou sa štát vyberie. Či sa ideme venovať tradičnej rodine, alebo ideme liberálnejším smerom,“ mieni Martvoň. Politológ Juraj Marušiak hovorí, že v Smere nie je eminentný záujem, aby bol takýto zákon schválený. „Obáva sa, že by sa dostal do konfliktu s katolíckou cirkvou, väčšinou spoločnosti a väčšinou svojich voličov, ktorí sú z väčšej časti sociálne konzervatívni,“ podotkol politológ. Prerokovanie zákona v druhom čítaní podporilo len štrnásť poslancov. Boli to poslanci SaS, traja poslanci SDKÚ Lucia Žitňanská, Miroslav Beblavý a Magda Vášáryová. Z Obyčajných ľudí ho podporili Jozef Viskupič, Peter Pollák, Mikuláš Huba, Ján Mičovský a z Mostu-Híd ako jediný Rudolf Chmel. Šéf ľudskoprávneho výboru parlamentu Rudolf Chmel z Mostu je presvedčený, že reči o Slovensku ako o konzervatívnej krajine, ktorá nie je pripravená na takýto zákon, nie sú založené na seriózných prieskumoch. Chmel tvrdí, že spoločnosť je v tejto veci vyvinutejšia, aj keď sa diskusia

o takýchto témach vedie málo. „Myslím si, že jedného dňa slovenská spoločnosť uzná homosexuálne páry, ktoré sú schopné mať dlhotrvajúce zväzky ako heterosexuálne páry. Títo ľudia si zasluhujú nielen rovnaké práva, ale aj spoločenský rešpekt a uznanie ľudskej dôstojnosti,“ podotkol. Smer v otázke menších urobil zatiaľ ústupok a umožnil zriadiť výbor pre práva lesbičiek, gejov, bisexuálnych, transrodových a intersexuálnych (LGBTI) osôb. Je to odborný orgán Rady vlády pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť. Takýto krok sa nepodaril ani za bývalej vlády, v ktorej bola SaS. Politológ Marušiak hovorí, že je to istý náznak posunu Smeru, lebo ako sociálni demokrati si nemôžu dovoliť tento problém ignorovať. „Akurát Smer zrejme považuje katolícku cirkev za natoľko významnú zložku spoločnosti z hľadiska voľičskej podpory, že sa nebude snažiť vyvolávať otvorený konflikt v otázkach reprodukčného správania. Môže sa to zmeniť, ale je evidentné, že tak ako aj v otázke štátnych sviatkov Smer túto tému radšej stiahol z programu dňa,“ podotkol politológ. Parlamentná rozprava k zákonu vyvolala minulý týždeň veľké emócie. Poslanec Peter Pollak z Obyčajných ľudí si myslí, že prezentácia návrhu zákona nebola zo strany liberálov šťastná. Predkladateľ zákona Martin Poliačik z SaS povedal, že aj Ježiš Kristus by hlasoval za registrované partnerstvá. „Používať Ježiša Krista ako argument na to, aby sa tento zákon prijal, bolo veľmi, veľmi nešťastné a viac tejto téme v tomto okamihu ublížilo, ako pomohlo,“ mieni Pollak. Poslankyňa SaS Lucia Nicholsonová hovorí, že téma registrovaných partnerstiev je úplne bežná aj v katolíckych krajinách ako Španielsko alebo Portugalsko. Verí, že raz sa bude o tom normálne diskutovať aj na Slovensku, „ale to predpokladá, že sa vyvetrá tento spiatočnícky parlament“. Podľa návrhu zákona sa malo registrované partnerstvo uvádzať ako rodinný stav do úradných dokumentov. Medzi partnermi by mala platiť vzájomná vyživovacia povinnosť. Riešil by vzájomné zastupovanie v bežných veciach, dedenie, nárok na vdovské a vdovecké. Registrované partnerstvá by vznikali registráciou na matrike. Zákon nepočítal s adopciou detí či pestúnskou starostlivosťou.

Igor Stupňan, Pravda 07/11/2012

Vatikán zmenil miesto misie

Vatikán zrušil plánovanú misiu do Sýrie. Namiesto toho sa rozhodol vyslať delegáciu do susedného Libanonu s cieľom pomôcť sýrskym utečencom a ľuďom v núdzi. Pápež Benedikt XVI. to dnes oznámil pred tisíckami pútnikov počas svojej verejnej audiencie na námestí sv. Petra.

TA3, 07/11/2012

Exorcista sa zastal biskupa Bezáka, odvolali ho

Katolícka cirkev má na Slovensku po odvolaní pátra Jablonského už len dvoch exorcistov.

Zastal sa bývalého arcibiskupa Róberta Bezáka a musel rezignovať zo svojej funkcie v cirkvi. Františkán Leopold Jablonský z Hlohovca prišiel o úrad exorcistu, ktorý viac ako tri roky vykonával v Trnavskej arcidiecéze.

Bezák ho ústne poveril

„Môžem vám potvrdiť, že je to pravda,“ odpovedal páter Leopold na otázku, či ho odvolali preto, že sa zastal Bezáka. Tvrdí, že dôvod mu ústne povedal apoštolský administrátor trnavskej arcidiecézy Ján Orosch. Hovorca arcidiecézy Dušan Kolenčík spomína iný dôvod. „Úrad exorcistu Trnavskej arcidiecézy skončil pátrovi Jablonskému uplynutím trojročnej lehoty, na ktorú bol vymenovaný, teda ešte 7. januára 2012, odkedy uplynul už skoro jeden celý rok.“ Jablonský súhlasí, ale dodáva, že lehotu na vykonávanie funkcie exorcistu mu ústne predĺžil arcibiskup Bezák. „Kánonické právo nepredpisuje, že to musí byť písomnou formou, takže mi to predĺžil ústne po osobnom rozhovore,“ vysvet-

lil. „Kánon 156 hovorí, že poverenie akýmkoľvek úradom sa má zaznamenať písomne,“ oponuje hovorca arcidiecézy. Jablonský si písomné potvrdenie od Bezáka, že mu ústne predĺžil funkčné obdobie, ide podľa vlastných slov prevziať dnes.

Provinciál ho podržal

Hoci Kolenčík tvrdí, že s Jablonským Trnavská arcidiecéza dodnes formálne nerozviazala pracovný pomer, františkán hovorí, že jeho provinciál Orosch vyzval, aby ho preložil mimo arcidiecézy. Ten mu však podľa Jablonského nevyhovelo. Rozhodnutie biskupa Oroscha však Jablonský rešpektuje. „Biskup má plné právo vymenúvať a odvolávať exorcistu, nemám právo si uzurpovať tento úrad,“ hovorí. „Nerád by som vystupoval v pozícii nejakého mučeníka.“ Úlohou exorcistu je podľa pátra Leopolda aj „vyháňanie diabla“ z posadnutého človeka. Vysvetľuje, že to robí v spolupráci s psychiatrom. Keďže donedávna boli na Slovensku len traja exorcisti, (dnes už len dvaja), tento náboženský úkon vykonával priemerne raz za týždeň.

(jkr, mož), SME 07/11/2012

Rozmlátili sochu pápeža

Rozbývajú náhrobky na cintorínoch, vykrádajú kostolné pokladničky, no čo urobili teraz, vyráža dych. Vandali na Horehroní iba tak bez príčiny rozmlátili sochu pápeža Jána Pavla II.

Obyvatelia Čierneho Balogu si zvykli, že okolie ich kostola zdobí socha Jána Pavla II. Tá vydržala však iba niekoľko mesiacov.

Obyvateľka dediny: „Našli sme to rozlamané, tuto to bolo v potoku hodené, druhá časť bola dole hodená.“

Redaktorka: „Plastovú sochu pápeža Jána Pavla II. niekto odtrhol z podstavca, na trávniku rozmlátil na kúsky a pohádzal ich do blízkeho potoka.“

Štefan Šeliga, farár: „Túžba získať nejaké prostriedky a mysleli si, že možno je bronzová.“

Redaktorka: „Horehronci majú povesť horúcich hláv. Na situáciu majú aj teraz viacero vysvetlení.“

Obyvateľ dediny: „Daktorí vravia, že to bolo z pomsty. Začali útočiť na tohto pána farára.“

Obyvateľka dediny: „Ja si myslím, že to len dajaká mládež, viete, dajaké deti.“

Štefan Šeliga, miestny farár: „Nemyslím si, že by to bol niekto z veriacich. Celý svet ho miloval, takže aj títo ľudia.“

Redaktorka: „Výtržníci urobili škodu asi za tisíc eur. Miestny farár ale hovorí, že im tento skutok možno pomôže polepšiť sa, no a v takom prípade vraj tieto peniaze stáli za to.“

Martina Kašiarová, Markíza, 07/11/2012

Ako exorcista som skončil

Po odchode Bezáka dostal padáka aj františkán Leopold Jablonský:

Na Slovensku je o jedného exorcistu menej! Exorcistom je u nás každý diecézny biskup. Znamená to, že ktorýkoľvek biskup vie podať pomocnú ruku človeku, ktorý je posadnutý diablom. Biskup môže aj z radov kňazov vymenovať exorcistu, ktorý je oprávnený pracovať v príslušnom úrade. Medzi takýchto vyháňачov diabla patrila aj františkán Leopold Jablonský, ktorého vymenoval ešte bývalý trnavský arcibiskup Róbert Bezák. Ako informoval denník Sme, apoštolský administrátor exorcistu v týchto dňoch odvolal.

S exorcizmom nadobro skončil. Františkán Leopold Jablonský pôsobil v Hlohovci, kde donedávna pomáhal ľuďom, ktorí boli posadnutí diablom. Pomocou modlitby z nich vyhánal zlého ducha. „Ľudia posadnutí diablom sa správajú zvláštne. Väčšinou postihuje jednoduchých ľudí, ktorí vedia zrazu spisovne rozprávať nielen vo svojom jazyku, ale ovládajú latinčinu alebo rozprávajú po hebrejsky,“ vysvetľuje Leopold Jablonský. Práca s ľuďmi postihnutými diablom je veľmi ťažká a náročná. „Ľudia musia navštíviť psychológa, aby sa vylúčilo, že netrpia žiadnou chorobou. Až potom prichádzam ja. S ľuďmi sa najskôr rozprávam a potom sa nad nimi modlím,“ opisuje priebeh vyhánania diabla z tela pátra Jablonského. Na Slovensku je exorcistom každý diecézny biskup. „Biskup vie podať pomocnú ruku ľuďom, ktorí majú v sebe zlého ducha. Biskup však môže aj z úradu, ktorý mu je zverený, vymenovať kňaza za exorcistu,“ povedal Jozef Kováčik, hovorca konferencie biskupov. On sám nevie, koľko je na Slovensku exorcistov, keďže každý diecézny biskup si môže vymenovať svojho kňaza v diecéze za exorcistu. Pátra Leopolda Jablonského vymenoval za exorcistu Róbert Bezák a v týchto dňoch ho jeho nástupca, apoštolský administrátor Ján Orosch, odvolal. Jablonský sa k odvolaniu nechcel vyjadrovať a plne rozhodnutie apoštolského administrátora rešpektuje. Exorcistu už robiť vo svojej diecéze nemôže, jeho schopnosti mu však zostávajú. Teraz sa bude plne venovať františkánskemu kláštoru, kde má veľa iných povinností. (šiš)

Nový Čas 08/11/2012

Česi vrátia cirkvám miliardy

Zákon o reštitúciách. Komunisti krok Nečasa napadnú na Ústavnom súde.

Vláda českého premiéra Petra Nečasa presadila v parlamente po niekoľkých mesiacoch tvrdého politického boja zákon o cirkevných reštitúciách. Cirkvi tak u našich západných susedov dostanú asi 134 miliárd českých korún. Zákon by mal teraz ešte podpísať prezident Václav Klaus. Ľavica však plánuje zákon zastaviť za každú cenu. Komunisti hovoria, že proti nemu podajú sťažnosť na Ústavný súd. „Podľa nás je hlasovanie neplatné,“ tvrdí komunistický líder Vojtěch Filip. Naráža na to, že parlament už predtým zrušil schôdzu, na ktorej sa malo o zákone hlasovať.

Rad na Klausovi

Po schválení návrhu na zvyšovanie daní sú reštitúcie odhlasované včera v noci druhým tohtotýždňovým úspechom Nečasovho kabinetu. Tomu totiž ešte do stredy hrozil rozpad, pretože český premiér spojil hlasovanie o daniach s vyslovením dôvery vláde. Reštitúcie schválili poslanci tesnou väčšinou. Cirkvi sa tak po rokoch dočkajú odškodnenia. Posledné rozhodnutie je teraz na prezidentovi Klausovi. Ako sa český prezident zachová, nie je zatiaľ jasné. Počas leta poslal Klaus lídrom koalície list, v ňom napísal, že sa v prípade reštitúcií obáva prelomenia hranice februára 1949.

Odluka od štátu

Cirkvi a náboženské spoločnosti dostanú podľa zákona späť svoj niekdajší majetok, ktorý im v minulosti zabavil štát. Nevrátia sa im však všeobecné a krajské nemocnice a školy, štát za ne zaplatí. Peňažnú náhradu za nevrátený pôvodný majetok bude cirkvám vyplácať v 30ročných splátkach. Zároveň bude niekoľko rokov plynúť prechodné obdobie, počas neho by sa mal znižovať cirkvám príspevok od štátu. Česko dáva na platy duchovných 1,4 miliardy korún, časom však bude uskutočňovať proces odluky od štátu. V roku 2030 by mali byť české cirkvi úplne sebestačné.

(red), [HN 09/11/2012

Boj proti erotike v dennej tlači

Poslanec hnutia Obyčajní ľudia a nezávislé osobnosti Branislav Šripek v parlamente zatiaľ úspešne bojuje proti erotike v dennej tlači. Poslanci jeho návrh posunuli do druhého čítania. Dianie v Národnej rade sledoval Filip Domovec, redaktor: „Zverejňovanie nevhodného obsahu v tlači už podľa Branislava Škripeka prekročilo únosnú mieru a preto ho treba regulovať. Poslanec argumentuje že bežne dostupné denná tlač je plná nemravného obsahu, ktorý môže mať negatívne dôsledky najmä na zdravý vývoj detí a mládeže.“

Branislav Šripek, poslanec Národnej rady SR (OĽaNO): „Za posledné obdobie sa v obrovskej miere stretávame s tým, že sú neustále zobrazované ľudská nahota, pohlavný život, erotika, priam až pornografické tlačoviny, spôsobom, ktorý v žiadnom prípade nezdôrazňuje dôstojnosť a krásu ľudského tela.“

Redaktor: „Po novom by sa podobné obscénne zobrazenie ľudského tela mohlo vyskytovať len v periodikách, ktoré budú označené ako erotické. Na stranu Škripeka sa pridalo viacero poslancov. Jozef Mikloško z KDĽH upozornil, že miera sexualizácie spoločnosti neustále narastá.“

Jozef Mikloško, poslanec Národnej rady SR (KDĽH): „Čo sa v roku 1990 napríklad označilo ako tvrdá pornografia, dnes sa označuje ako jemná erotika.“

Redaktor: „Škripekov kolega Štefan Kuffa rovnako nesúhlasí

s erotickým obsahom v dennej tlači a poukázal na konkrétny príklad.“

Štefan Kuffa, poslanec Národnej rady SR (OĽaNO): „Na tej istej titulnej strane, nebudem menovať ani ten denník, ale emeritný biskup pán biskup Sokol a hneď vedľa takto nahá žena.“

Redaktor: „Presadzujete vlastné vedenie sveta, bez ohľadu na to, čo si myslia občania, odkázal predrečníkom poslanec SaS Martin Chren.“

Martin Chren, poslanec Národnej rady SR (SaS): „Čo príde nabudúce? Zakáže dievčatám na letných kúpaliskách opaľovať sa hore bez? Budete chcieť zakázať sexuálnu výchovu na školách? Hrozím sa chvíle, keď napríklad aj diskusia o sexualite bude zakázaná.“

Redaktor: „Predkladateľovi tiež vyčíta snahu o cenzúru a obmedzovanie ľudských práv a slobôd, čo ale Branislav Šripek odmieta.“

Branislav Šripek, poslanec Národnej rady SR (OĽaNO): „Mojím cieľom je dosiahnuť spoločenskú dohodu, aby sme v tejto krajine nevyzerali ako nejaká tlačová žumpa.“

Redaktor: „Poslanec na obranu predložil k návrhu aj petíciu s jednásttisíc podpismi občanov, ktorí sú nespokojní so zneužívaním mediálneho priestoru na Slovensku. No a poslanci zrejme aj tento hlas vypočuli a novelu aj s podporou Smeru-SD posunuli do druhého čítania.“

Filip Domovec

Rádio Slovensko, 07/11/2012

ÚPN odkryl konšpiračné byty

Ústav pamäti národa na svojej stránke zverejnil nové informácie o rozviedke komunistického ŠtB. Ide o popis vzťahov konšpiračných bytov. Rozviedka ŠtB vykonávala ofenzívne a špionážne úlohy v zahraničí. „Jednou z hlavných úloh rozviedky do roku 1989 bolo podkopávať politický systém krajín s demokratickou formou vlády s cieľom importovať komunistické myšlienky do celého sveta,“ povedal predseda Správnej rady ÚPN Ivan Petránský. Ústav aktuálne zverejnil štruktúru krajských útvarov rozviedky na Slovensku v rokoch 1968 - 1989. Práca rozviedky podľa Petránskeho

nadväzovala na aktivity sovietskej KGB. „Rozviedka komunistického Československa sa už zo svojho zamerania podieľala napríklad na boji proti emigrantským zoskupeniam na Západe, ktoré sa usilovali o obnovenie demokracie a o vznik slovenskej štátnosti,“ dodal. Ľubomír Morbacher z ÚPN v tejto súvislosti poukázal na príklad agenta Ivana Fialu, ktorý sa dokázal infiltrovať medzi emigrantov, ktorí mali kontakty s tajnou cirkvou v komunistickom Československu. Na základe jeho informácií ŠtB vypátrala zdroj ich informácií, ktorým bol Pře-mysl Coufal. (tasr), HN 09/11/2012

Pokyn dal pápež

Žiadne tajnosti ani nedorozumenie! Pápež Benedikt XVI. vyvrátil špekulácie o tom, že nevedel o odvolaní trnavského arcibiskupa Róberta Bezáka. Svätý Otec slovenským katolíckym biskupom vraj napísal list, v ktorom stojí, že on sám Bezáka odvolal. Poprel tak dohady o tom, že o odvolaní nevedel.

„Naši biskupi dostali list, o jeho obsahu budeme informovať vo štvrtok,“ povedal hovorca Konferencie biskupov Slovenska Jozef Kováčik. Svätý Otec odvolal Bezáka v júli. Samotný arcibiskup vtedy reagoval, že o svojom pochybení nevie. Dôvody si Vatikán necháva zatiaľ pre seba. Na verejnosť však vyplávali výhrady, ktoré voči Bezákovi malo vedenie katolíckej cirkvi. Vyčítali mu kontakt s kňazmi s homosexuálnou orientáciou či s tými, ktorí mali deti. Vraj sa im nepáčilo ani neformálne oblečenie arcibiskupa.

(sita), Plus jeden deň 08/11/2012

Pápež píše na Slovensko

Z Vatikánu prišiel pre kauzu Bezák list, ktorý má obnoviť kolegiálnu

Situáciu po odvolaní arcibiskupa Bezáka označil Benedikt XIV. za znepokojujúcu.

Slovenským katolíckym biskupom neprekáža, že Vatikán tají dôvody, prečo odvolal z funkcie ich kolegu, bývalého trnavského arcibiskupa Róberta Bezáka. Pre „vážnu a znepokojujúcu“ situáciu na Slovensku im po viac ako troch mesiacoch od Bezákovho odvolania pápež Benedikt XVI. napísal list, ktorý má rozptýliť obavy verejnosti, že rozhodol bez znalosti veci. „Nemohol som sa vyhnúť povinnosti vyplývajúcej z lásky obnoviť medzi vami účinnú kolegiálnu a usporiadané pastoračné riadenie v Trnavskej arcidiecéze,“ píše pápež. Význam jeho slov predseda Konferencie biskupov Slovenska Stanislav Zvolenský nevyšvetlil. „Bolo by veľmi nebezpečné, aby som nejakým spôsobom posúval formuláciu Svätého Otca do mojej osobnej interpretácie,“ odpovedal na otázku, ako sa dajú chápať pápežove odkazy. Tvrdí, že pápežov list je prejavom lásky k Bezákovi.

Exorcista: Bezáka osočili

Odvolaný trnavský exorcista Leopold Jablonský, ktorý sa Bezáka zastáva, si myslí, že pápežov list pri pohľade z tretej strany nič nemení. Zamyslel sa nad tým, prečo ho pápež napísal len pár dní potom, ako sa Zvolenský a apoštolský nuncius Mario Giordana vrátili z Ríma. Návštevu podľa neho využili, aby pápežovi situáciu na Slovensku predstavili spôsobom, ktorý sleduje „horizont ich záujmu“. Píše, že mal možnosť spoznať z očí do očí temný svet Bezákových „osočovateľov, ohováračov, ktorých

informácie sa dostali k Svätému Otcovi“. Rešpektuje učenie cirkvi, morálku a riadne magistérium pápežov, do ktorého „však nespadá personálna politika Ríma“.

Tajomstvo je dobré

Biskupi nespokojným veriacim opäť odporúčajú rešpektovať pápežovo „bolestné“ rozhodnutie Bezáka odvolať. „Dôvody sú kryté tajomstvom,“ hovorí Zvolenský. Pozná ich pápež, ktorý „dôsledne skúmal podklady od cirkevných vyšetrovateľov“. Tajomstvo Zvolenský pokladá za veľmi užitočné. „Ak Svätý Otec o niekom z nás rozhoduje tým, že dôvody nezverejňuje, chráni nás pred verejnou mienkou a takzvaným posudzovaním dôvodov verejnosťou.“ Biskupi nevedia, kde Bezák práve je ani čo robí. Zvolenský sa s ním nestretáva. Hovorí, že sa o ňom dozvedajú z médií. „Denne myslím naňho v modlitbe, pretože túto situáciu cítime ako veľmi bolestnú pre celú katolícku cirkev na Slovensku.“

Nehodný a nevhodný

Talianky server chiesy espresso repubblica nedávno zverejnil článok o odvolanom „biskupovi s ľudskou tvárou“. Autor Sandro Magister citoval zo záverečnej správy apoštolskej vizitácie. Bezák podľa nej previedol majetok diecézy na firmy svojich priateľov, ktoré vyrobili dlh 600-tisíc eur. Zodpovedné pozície podľa článku zveril „nehodným kňazom“, nedorozdriavajúc liturgické normy, protirečil katolíckej doktríne a nemal takmer žiadny rešpekt k pápežovi. Nevhodne sa tiež obliekal či „verejne vysmieval duchovenstvu v administratívnych šatách“. Cirkevné kruhy článok nekommentoovali.

Daniel Vražda, SME 09/11/2012

Pápež napísal biskupom

Po štyroch mesiacoch mlčania prehovoril o kauze Bezák aj samotný pápež. Biskupom poslal list, v ktorom im vysvetľuje niektoré zákulisné informácie o odvolaní Bezáka.

Tento list dostali v polovici októbra všetci slovenskí biskupi. Pápež sa v ňom snaží rozptýliť niekoľko pochybností okolo odvolania Róberta Bezáka. O jeho prešľapoch vraj vedel všetky detaily.

Stanislav Zvolenský, predseda Konferencie biskupov Slovenska: „Zvažoval situáciu starostlivo a vecne.“

Reportér TA3: „Skutočné dôvody, pre ktoré prišiel Bezák o úrad ale stále zostávajú nejasné. Podľa listu chcel pápež dosiahnuť jeho odvolaním aj toto.“

Stanislav Zvolenský, predseda Konferencie biskupov Slovenska: „Obnoviť medzi vami účinnú kolegiálnu a usporiadané pastoračné riadenie v trnavskej arcidiecéze.“

Reportér TA3: „Čo si ale máme pod týmito slovami predstaviť sme sa od arcibiskupa nedozvedeli. Rovnako nejasný bol aj pri ďalších otázkach.“

Stanislav Zvolenský, predseda Konferencie biskupov Slovenska: „Je nebezpečné, aby som ja dával interpretácie listu Svätého Otca.“

Reportér TA3: „O skutočných dôvodoch odvolania Bezáka vraj nevedia ani slovenskí biskupi a evidentne im to neprekáža.“

Stanislav Zvolenský, predseda Konferencie biskupov Slovenska: „Toto tajomstvo pokladáme za veľmi užitočné, chrániace osobnú dôstojnosť každého o kom sa rozhoduje.“

Reportér TA3: „Naša televízia už niekoľkokrát upozorňovala na pochybné účtovníctvo na trnavskej arcidiecéze z čias Jána Sokola. Bezák mal po svojom príchode na úrad naraziť napríklad na desiatky nevidovaných účtov. O nejasnostiach v účtovníctve vedel aj arcibiskup Zvolenský a takisto aj všetci slovenskí biskupi.“

Stanislav Zvolenský, predseda Konferencie biskupov Slovenska: „Sme sa týmito otázkami zaoberali.“

Reportér TA3: „Arcibiskup si ale detaily opäť nechal pre seba. Bezákovi vraj odporučil obrátiť sa na Vatikán. Lukáš Zuzelka, TA3, 08/11/2012

Dôvody odvolania Bezáka neprezradil!

Pápež Benedikt XVI. napísal slovenským biskupom list:

List plný fráz. Konkrétne dôvody, ktoré viedli pápeža Benedikta XVI. k odvolaniu trnavského arcibiskupa Bezáka, sa slovenskí biskupi nedozvedeli ani z pápežovho listu. Zásielku od neho dostali v októbri, jej obsah zverejnili vo štvrtok.

„Rozhodnutie Svätého Otca je rozhodnutím, ktoré my rešpektujeme. Nie sme oboznámení s obsahom všetkých podkladov, ktoré Svätý Otec starostlivo preštudoval,“ uviedol po zasadnutí KBS jej predseda, bratislavský arcibiskup Stanislav Zvolenský. Podotkol, že dôvody sú kryté tajomstvom, ktoré biskupi považujú za užitočné, pretože chránia dôstojnosť každého, o kom sa rozhoduje. „Logicky sa dá predpokladať, že museli existovať problémy, ak sa nimi Svätý Otec zaoberal,“ dodal Zvolenský. V liste Benedikt XVI. uvádza, že sa starostlivo oboznámil s vážnou a so znepokojujúcou situáciou a po dlhej modlitbe sa nemohol vyhnúť povinnosti obnoviť medzi slovenskými biskupmi účinnú kolegiálnu a usporiadané pastoračné riadenie v Trnavskej arcidiecéze. Na otázku, čo viedlo pápeža k formulácii, že treba obnoviť medzi biskupmi kolegiálnu, Zvolenský uviedol, že nechce zachádzať do osobnej interpretácie a sú to dôvody, ktoré má pápež na základe starostlivo preštudovaných podkladov. Ako ďalej Zvolenský uviedol, arcibiskup Bezák informoval KBS už po pár mesiacoch od nástupu do vedenia Trnavskej arcidiecézy o vážnych nejasnostiach týkajúcich sa spravovania majetku. Kolegovia biskupi mu odporučili štandardné postupy, ktoré sa v takýchto prípadoch v katolíckej cirkvi používajú.

Žitňanská: Pravda je viac ako kolegiálna

Rozhodnutie Svätého Otca katolícky aktivista František Mikloško rešpektuje. Dôvody a pozadie odvolania Bezáka však podľa neho zostávajú nezodpovedané. Ako uviedol, pozná tri zásadné verzie odvolania, ktoré smerujú na najvyššie miesta

Vatikánu a na základe ktorých sa mal aj pápež rozhodnúť. „Poslednú mi naznačil biskup Ján Orosch, keď som ho navštívil 19. októbra v Trnave. Všetky tri sa dôvodmi líšia, nehovoriac o tom, že niektoré vážne uberajú na cti ľuďom v cirkvi. Zostáva otázkou, ktorá z nich sa ako argumenty dostala na stôl Svätého Otca,“ povedal Mikloško. Podľa poslankyne Jany

Žitňanskej bol spôsob, ako oslovoval Bezák neveriacich, dobrý. Ako uviedla, práve Bezák začal robiť poriadky a spravovať diecézu spôsobom, ktorý nevyvolával zbytočné otázky o netransparentnosti. „Niekedy pravda nemusí byť príjemná, ale je viac ako kolegiálna. Iný názor môže niekedy posúvať veci dopredu,“ dodala Žitňanská.

(sita), *Nový Čas* 09/11/2012

Spravil pápež vo veci jasno?

O správnosti rozhodnutia pápeža Benedikta XVI. nepochybuje. Staronový predseda Konferencie biskupov Slovenska Stanislav Zvolenský tvrdí, že stále nepozná dôvody odvolania obľúbeného trnavského arcibiskupa Róberta Bezáka a ani ich vraj vedieť nepotrebuje.

Pochybnosti, či Svätý Otec vedel o odvolaní arcibiskupa Bezáka z úradu, vyjasnil on sám. Pápež poslal slovenským biskupom list, ktorý má dokazovať, že práve on urobil toto rozhodnutie. „Starostlivo a vecne som sa oboznámil s vážnou a so znepokojujúcou situáciou a po dlhej modlitbe nemohol som sa vyhnúť povinnosti, vyplývajúcej z lásky, obnoviť medzi vami účinnú kolegiálnu a usporiadané pastoračné riadenie v Trnavskej arcidiecéze,“ píše v liste Benedikt XVI.

Veriaci, zmierte sa s tým!

Svätý Otec označil odvolanie Bezáka za „bolestnú záležitosť“, no jeho dôvody sú kryté tajomstvom. Nespokojní veriaci sa ich oficiálne nedozvedia. Ako Zvolenský dodáva: „Rešpektujeme jeho rozhodnutie. Tajomstvo pokladáme za veľmi užitočné a chrániace osobnú dôstojnosť každého, o kom sa rozhoduje. Ak Svätý Otec o niekom z nás rozhoduje s tým, že dôvody nezverejňuje, chráni každého z nás pred verejnou mienkou a posudzovaním dôvodov verejnosťou.“ Vzhľadom na aktivity nespokojných veriacich z Trnavskej arcidiecézy, ktorí už štyri mesiace čakajú odpoveď na jednoduchú otázku prečo, nám

Zvolenský odpovedal: „Súhlasím s vami, sú problémy po odvolaní arcibiskupa Bezáka. Dá sa však predpokladať, že ak Svätý Otec urobil bolestné rozhodnutie, museli existovať problémy aj predtým, len verejnosť o nich nevedela.“ Jeho vzťah k Bezákovi je duchovný. „Cítim, že prežíva ťažké obdobie ako celá cirkev. Moje priateľstvo prejavujem modlitbou. Myslím, že chce, aby sme rešpektovali jeho súkromie.“

Vráti sa ešte Bezák?

Podľa priateľov Róberta Bezáka pápežov list sklamal. „Listom dal znať, že vedel o mojom odvolaní,“ zdôveril sa biskup svojim blízkym. Bezák v liste vraj vidí paralelu s odvolaním pápežovho komorníka Paolom Gabrieleom, ktorý si odpykáva 18-mesačný trest za krádež dôverných vatikánskych dokumentov. K pápežovmu listu sa vyjadrili priaznivci i odporcovia Róberta Bezáka. Podľa priaznivcov pápež pri svojom rozhodovaní musel vychádzať zo zlých informácií. „Arcibiskupovu povest' niekto vo Vatikáne dlhodobo poškodzoval,“ tvrdí hrádocký kazateľ Peter Cibira. Bezák je vraj po odvolaní taký doráňaný, že nie je pravdepodobné, aby sa do nejakej významnejšej cirkevnej funkcie vrátil. Biskupov kritik, ktorý si neželá zverejniť celé meno, však naznačuje, že Svätý Otec mal vážne dôvody na svoj krok. „Pápež mal pravdivé informácie. Rozhodol sa však zvoliť menší škandál. Začal by prišiel omnoho väčší. To ho prinútilo dôrazne zakročiť,“ tvrdí Rast'o B.

ekč, *pror*, *Plus jeden deň* 09/11/2012

Bezákovo odvolanie neobjasnil ani list od pápeža

Pochybnosti okolo odvolania bývalého arcibiskupa Róberta Bezáka nedokázal rozptýliť ani pápež. Svoje rozhodnutie zdôvodnil iba tým, že chcel medzi biskupmi obnoviť „kolegialitu“ a pastoračné riadenie v Trnavskej arcidiecéze. Vyplýva to z listu, ktorý pápež Benedikt XVI. zaslal predsedovi Konferencie biskupov Slovenska Stanislavovi Zvolenskému. Podľa analytikov ním chcel iba upokojiť vypätú atmosféru medzi veriacimi, no pravé dôvody Bezákovho odvolania zostávajú stále nejasné. „Starostlivo a vecne som sa oboznámil s vážnou a znepokojujúcou situáciou a po dlhej modlitbe nemohol som sa vyhnúť povinnosti, vyplývajúcej z lásky, obnoviť medzi vami účinnú kolegialitu a usporiadané pastoračné riadenie v Trnavskej arcidiecéze,“ uviedol pápež v krátkom liste, ktorý napísal ešte 18. októbra. Odpovedal ním na správu slovenských biskupov z júla tohto roku - krátko po odstúpení Bezáka, kde mu podľa Zvolenského oznámili, že jeho rozhodnutie rešpektujú. Čo presne pápež myslel, keď uviedol spomenuté dôvody, cirkevní predstavitelia nevyvetlili. Zvolenský tvrdí, že by bolo nebezpečné, keby pápežovi podsúval vlastnú interpretáciu jeho slov. Dôvody odvolania podľa neho zostanú tajomstvom tých, ktorí skúmali podklady, teda najmä hlavy katolíckej cirkvi. „Ak Svätý Otec o niekom z nás rozhoduje tým, že tie dôvody nezverejňuje, nás každého chráni pred verejnou mienkou a takzvaným posudzovaním týchto dôvodov verejnosťou,“ zdôraznil Zvolenský. Podľa bývalého politika Františka Mikloška, ktorý o Bezákovom odvolaní informoval ako prvý, je v prípade niekoľko nezrovnalostí. Pápežský nuncijs napríklad rozhodnutie Benedikta XVI. ešte v júli zdôvodňoval tým, že k nemu dospel na základe výsledkov apoštolskej vizitácie - teda kontroly Trnavskej arcidiecézy v januári tohto roka. Tak sa vtedy vyjadrila i Konferencia biskupov Slovenska. „Teraz píše samotný pápež a už tam o vizitácii nie je ani reč. Na prvom mieste je kolegialita,“ porovnal Mikloško. Ako dodal, z vedenia cirkvi zaznievajú hlasy, že to, čo sa deje, je pre dobro samotného Bezáka. „Sám arcibiskup Bezák však povedal, že nepozná dôvody svojho odvolania a prosí, aby ich zverejnili, že on sa toho nebojí. To je ten základný problém. Práve pre jeho dobro by bolo

správne zverejniť tie dôvody. Tento list však v každom prípade trochu „prehadzuje výhybku, keď mierne potlačil radikálny postoj voči Bezákovi. Akoby pápež rozhodol, že nie je možné, aby bola situácia stále taká napätá,“ zhodnotil Mikloško. Sám pritom vraví, že pozná tri verzie, prečo Bezáka odvolali, a spájajú sa s najvyššími miestami vo Vatikáne. Zatiaľ však o nich nechce hovoriť. Jaroslav Šebek z Historického ústavu českej Akadémie vied pápežov list považuje za signál, že si Vatikán uvedomuje vážne, ktoré na Slovensku vyvolalo odvolanie obľúbeného arcibiskupa. Preto tento krok chápe ako snahu o upokojenie vyhrotenej situácie, najmä pred blížiacim sa výročím príchodu Cyrila a Metoda na budúci rok. Zbavenie Bezáka funkcie podľa Šebeka vyvolalo nečakané protesty, ktoré rozdelili cirkev a pobúrili mnohých kresťanov i neveriacich. Zmienky o potrebnej obnove kolegiality a riadenia Trnavskej arcidiecézy môžu podľa Šebeka poukazovať na pápežov názor, že Bezák nebol schopný komunikovať s ostatnými biskupmi, ale ani v rámci svojej arcidiecézy. „Mohol to byť jeden z dôvodov odvolania, aj keď nevieme, prečo k tomu došlo. Bezák mal asi na isté problémy opačný názor ako väčšina ostatných biskupov. A mal i nekonformný postoj k neveriacim,“ doplnil Šebek, ktorý sa venuje cirkevným otázkam. Podľa neho je však prekvapivé, že sa v pápežovom liste neobjavil ani náznak toho, že by mal Bezák problém morálneho charakteru. „To je rozdiel oproti cirkevným predstaviteľom napríklad v Latinskej Amerike, ktorých odvolávajú práve preto, že zlyhali z mravného hľadiska,“ upozornil Šebek. S názorom, že pápež chcel upokojiť situáciu, súhlasí aj cirkevný analytik Imrich Gazda. List je podľa neho zároveň prejavom podpory slovenským biskupom. Gazda je presvedčený, že aj keď sa situácia v uplynulých mesiacoch stabilizovala, kauza Bezák sa ešte neskončila: „Časť veriacich jeho odvolanie prijíma, pretože ide o rozhodnutie pápeža a o tom sa nediskutuje, iní sú presvedčení o vážnych dôvodoch na jeho odvolanie, ale niektorí si stále kladú otázku, či mal pápež o Bezákovi pravdivé informácie.“ Bezáka pápež odvolal v júli bez toho, aby veriacim vysvetlil dôvod. O pozadí prípadu sa preto naďalej iba špekuluje.

Ako možné dôvody odvolania sa spomínajú napríklad finančné machinácie, ktoré mal Bezák v arcidiecéze odhaliť po svojom predchodcovi Jánovi Sokolovi, Bezákovo neformálne vystupovanie na verejnosti, jeho liberálne názory, problémy s dodržiavaním cirkevnej hierarchie, ale aj obvinenia, že Bezák počas vedenia úradu narobil arcidiecéze dlhy za takmer 600-tisíc eur.

**Radovan Krčmárík
Dagmar Teliščáková
Pravda 09/11/2012**

Čudná láska

Pápežov list, napísaný presne v duchu príručiek o efektívnej komunikácii, vyznieva skôr ako návod pre všetkých firemných optimalizátorov pracovných síl (po našom profesionálnych vyhadzovačov) než ako odpoveď hlavy katolíckej cirkvi, prečo bol vlastne biskup Bezák odvolaný. A ak toto má byť „prejav lásky k Bezákovi“, tak je to veľmi čudná láska... Všetci tí, ktorí čakali vysvetlenie, na základe akých informácií sa hlava katolíckej cirkvi rozhodla, musia byť sklamaní. Kauza pred niekoľkými mesiacmi vniesla značnú neistotu do radov veriacich a takýto prístup ich pochybnosti nijako nerozptýli. Dokiaľ nie sú známe dôvody Bezákovho odvolania, tak vlastne sama cirkev vytvára priestor na existenciu najrôznejších špekulácií. Ako už na tomto mieste napísal známy český teológ Tomáš Halík, „cirkevné vedenie podceňuje jednu dôležitú skutočnosť: s postupujúcou demokratizáciou spoločenského vedomia neformálna autorita nadobúda prevahu nad formálnou autoritou“. Očakávať preto akúsi slepú dôveru v správnosť pápežových rozhodnutí je v dnešnej spoločnosti dosť naivné. Skôr naopak, takto katolícka cirkev sama vytvára podhubie na vznik reformného hnutia, akým je napr. v nemecky hovoriacich krajinách iniciatíva My sme cirkev, ktorá má už 2,3 milióna signatárov. Napriek tomu, že Slovensko je značne konzervatívne, už z prejavov solidarity voči Bezákovi sa dá usudzovať, že volanie po demokratickej a autenticknej cirkvi môže skôr či neskôr zaznieť i u nás. Ako na to potom bude schopná reagovať cirkev, keď teraz nedokáže poskytnúť odpoveď ani na jednoduchú otázku? **Marián Repa, Pravda 09/11/2012**